

Vlaamse overheid

Bijdrage Vlaamse administratie
aan het regeerprogramma
van de aantredende Vlaamse Regering

Conjunctuurflash

Juni 2009

Inhoudstafel

1.	Internationaal	3
2.	Vlaanderen -Hoofdsectoren	4
3.	Vlaanderen -Gezinnen.....	8
4.	Arbeidsmarkt	9

1. INTERNATIONAAL

De wereldeconomie bevindt zich momenteel in een ernstige economische crisis. De wereldhandel zal in 2009 met meer dan 10% afnemen. De Europese landen, de VS en Japan zullen alle met duidelijk negatieve groeicijfers te maken hebben in 2009, terwijl de Chinese en Indische economieën met een groeivertraging zullen af te rekenen hebben.

Tabel 1: ramingen en vooruitzichten voor de reële economische groei in 2009 en 2010 in België en een aantal andere landen

	Europese Commissie		IMF		Federaal Planbureau	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
België	-3.5	-0.2	-3.8	0.3	-3.8	0.0
Duitsland	-5.4	0.3	-5.6	-1.0		
Frankrijk	-3.0	-0.2	-3.0	-0.4		
Nederland	-3.5	-0.4	-4.8	-0.7		
V.S.			-2.8	0.0		
Japan			-6.2	0.5		
Indië			4.5	5.6		
China			6.5	7.5		

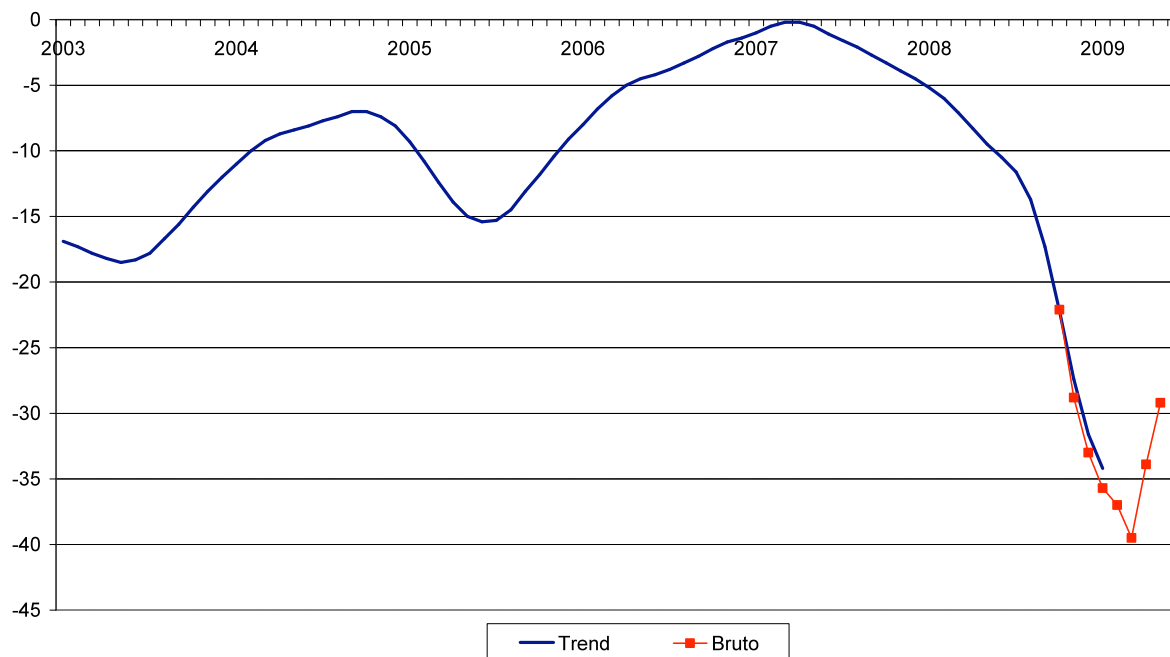
Bron: IMF, Europese Commissie, Federaal Planbureau.

Het Federaal Planbureau merkt op dat de maatregelen om de financiële markten te herstellen samen met het monetaire en budgettaire relancebeleid langzaam tot een herstel van het vertrouwen zal leiden. België in het bijzonder is sterk afhankelijk van het herstel van de wereldconjunctuur.

2. VLAANDEREN – HOOFDSECTOREN

De economische toestand in Vlaanderen is al evenmin rooskleurig. De conjunctuurcurve voor de Vlaamse industrie (die belangrijke indicaties geeft over de toestand in de hele economie) registreerde in 2009 de laagste waarden ooit gemeten sedert de start ervan in 1982. Toch is er recent een lichte opflakking waarneembaar: in mei 2009 was de bruto-waarde van de curve reeds voor de tweede opeenvolgende maand stijgend.

Grafiek 1: Conjunctuurcurve voor de Vlaamse industrie

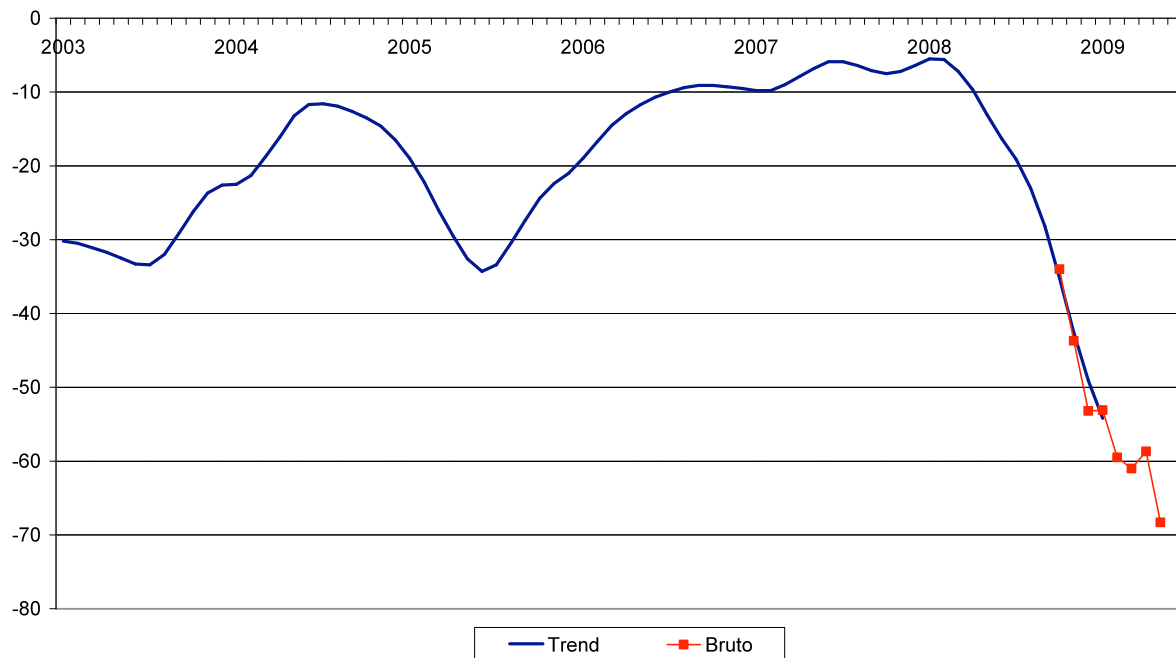

Bron: NBB.

Het productietempo in de industrie herstelde zich fors in mei. Dat komt omdat de voorraden geslonken zijn. Daarenboven zijn er meer bestellingen uit het binnen- en buitenland, hoewel het niveau ervan volgens de bedrijfsleiders nog steeds laag is en zelfs verder afzwakt.

Tot en met het derde kwartaal van 2008 hield de Vlaamse uitvoer goed stand. In het tweede en derde kwartaal van 2008 nam de Vlaamse export met respectievelijk 14,2% en 10,0% toe op jaarbasis (in werkelijke prijzen). We moeten tot in 2004 teruggaan om dergelijke hoge toenames te zien. we moeten opletten bij de interpretatie van de cijfers: er was ook een vrij hoge inflatie medio vorig jaar wat de nominale groeicijfers de hoogte in stuwde. Er zijn geen recentere regionale data over de buitenlandse handel beschikbaar. Dit is wel het geval voor België als geheel. Omdat het Vlaamse Gewest een aandeel van vier vijfden in de Belgische uitvoer heeft, zijn de nationale cijfers zeker richtinggevend. Nu blijkt de Belgische export jaar-op-jaar met 5,8% gekrompen te zijn in het vierde trimester van 2008 (in nominale termen). Dat illustreert dat de financieel-economische crisis pas echt tijdens de laatste maanden van 2008 zorgde voor een inzinking van de economische activiteit en van de wereldvraag. De terugval was vooral voelbaar in de export naar de verder gelegen afzetmarkten zoals de Verenigde Staten (-22,0%) en de BRIC (-15,2%). De terugloop van de export naar de BRIC (Brazilië, Rusland, India, China) is voornamelijk te wijten aan de forse terugval van de diamantuitvoer naar India (de export ervan zakte met meer dan de helft tussen het vierde kwartaal van 2007 en dit van 2008).

Grafiek 2: Buitenlandse orderpositie in de industrie

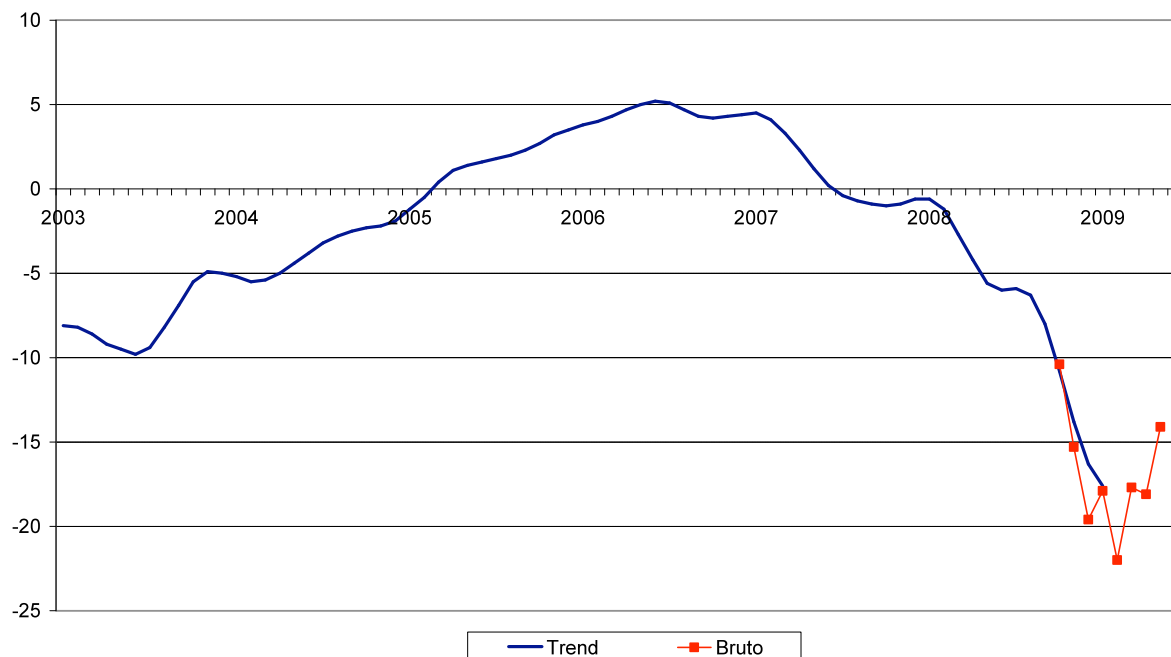

Bron: NBB.

Goed nieuws is dat de vraagvooruitzichten wat opveren. Samen met het afgebouwde voorraadpeil zou dat een stimulans voor de investeringen kunnen zijn. Maar de lage capaciteitsbezetting is een belemmerende factor. Bij de aanvang van het tweede kwartaal van 2009 bedroeg de gemiddelde bezetting van het productievermogen in de industrie (exclusief voeding) 72,7%, wat de laagste waarde is sinds de opmaak van de reeks een twintigtal jaren eerder. ADSEI berekende dat de investeringen in Vlaanderen in het eerste kwartaal van 2009 6,1% lager lagen dan in het laatste kwartaal van 2008 (trend- en seizoengezuiverde data).

Ook in de ruwbouw veren de recentste bruto-waarden van de conjunctuurcurve wat op. Het feit dat de vraagvooruitzichten minder pessimistisch zijn dan in januari is hier niet vreemd aan. Het orderbestand is eveneens iets beter gevuld dan in het begin van het jaar.

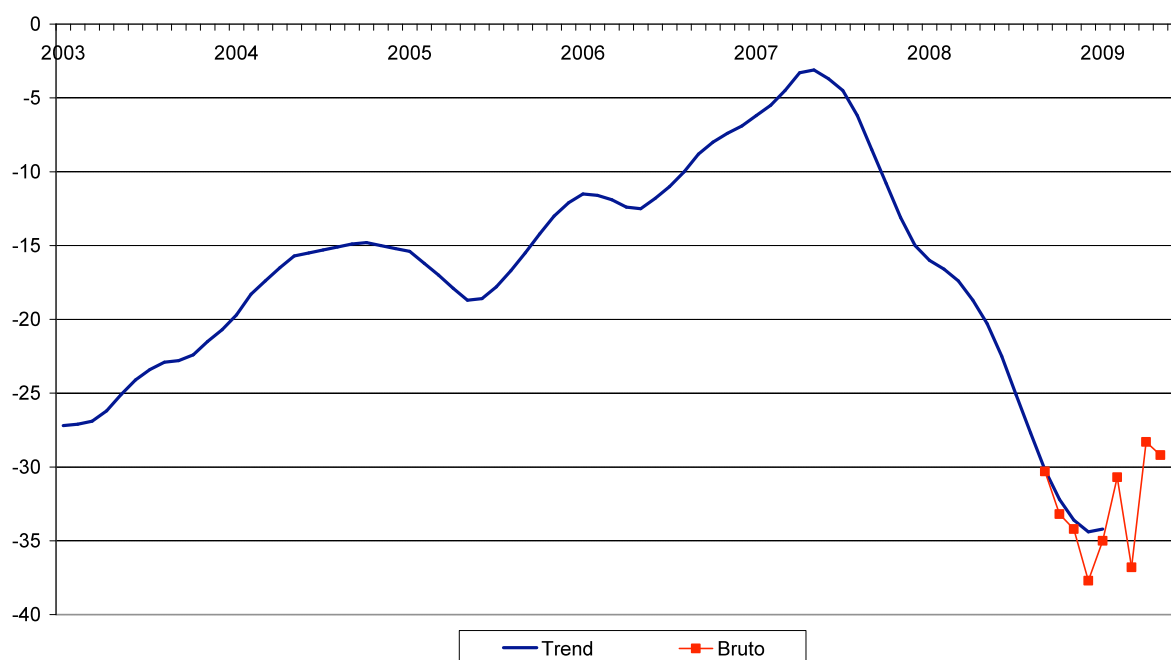
Grafiek 3: Conjunctuurcurve voor de Vlaamse ruwbouw

Bron: NBB.

De conjuncturele toestand in de handel ten slotte lijkt ook een kentering te ondergaan. De omzet is er sedert het einde van 2008 stijgende en de voorraden lagen in april en mei 2009 veel lager dan in heel 2008. De vraagvooruitzichten verbeteren ook hier, maar minder sterk dan in de andere bedrijfstakken.

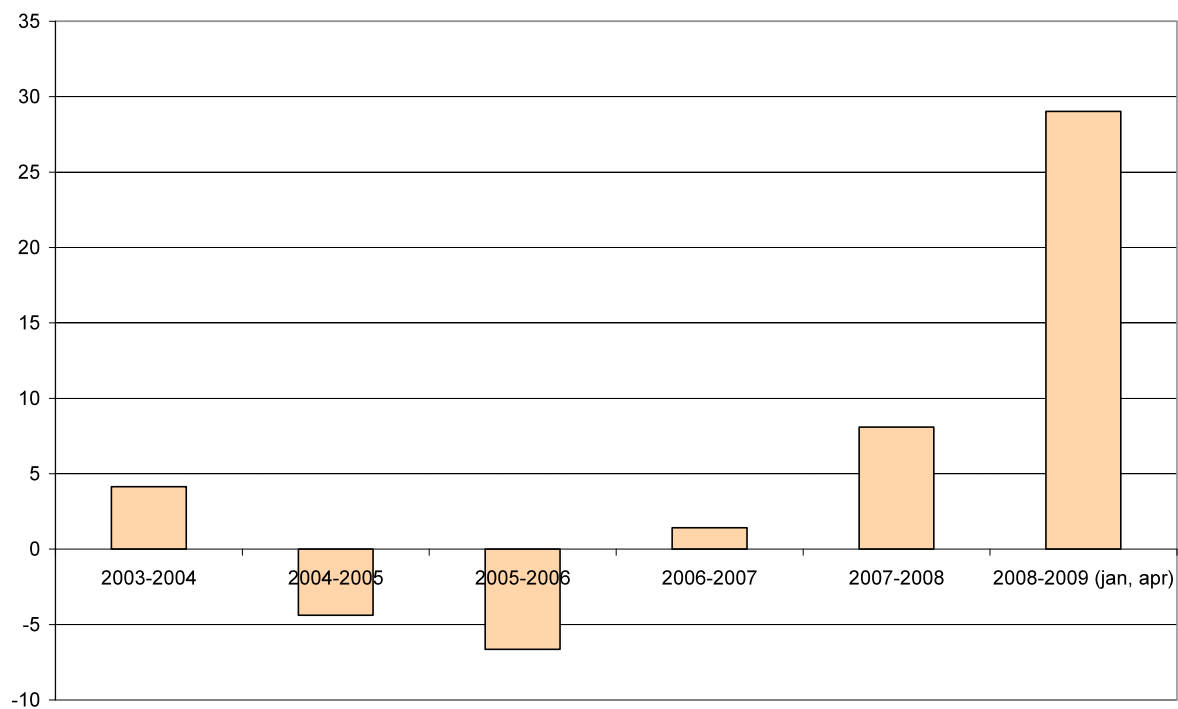
Grafiek 4: Conjunctuurcurve voor de Vlaamse handel

Bron: NBB.

De economische crisis laat sporen na in de faillissementen: vanaf 2007 zaten de falingen in de lift en de toename zette zich versterkt door tijdens de eerste vijf maanden van 2009. Toen waren er 29% meer faillissementen dan tijdens de vergelijkbare periode van 2008.

Grafiek 5: Evolutie van het aantal faillissementen in het Vlaamse Gewest (in %)

Bron: Graydon.

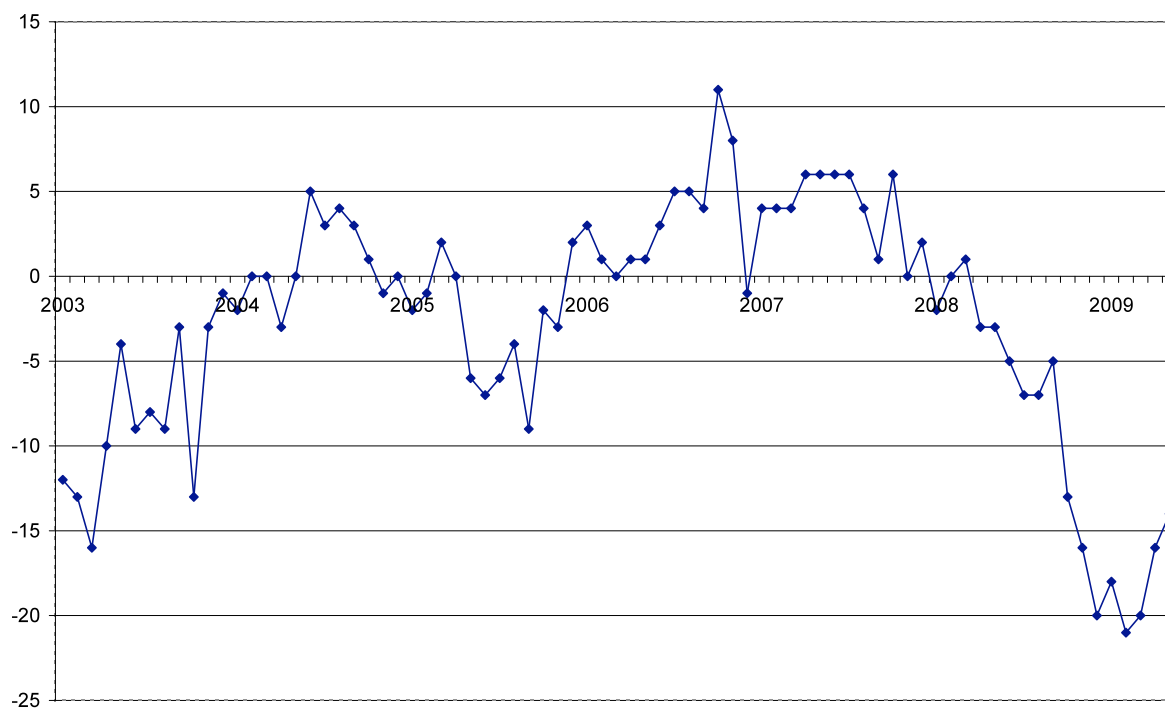
3. VLAANDEREN – GEZINNEN

Het vertrouwen van de Vlaamse consumenten groeide in mei 2009 met 2 punten tegenover april. Daarmee neemt het vertrouwen nu voor de derde opeenvolgende maand toe. Het niveau is nog steeds laag, maar evenaart nu de toestand tijdens de laagconjunctuur van begin 2003.

De vooruitzichten voor de economische situatie verbeterden duidelijk volgens de Vlamingen. Ook werden de Vlamingen minder sceptisch omtrent de werkloosheidsontwikkelingen.

Voor wat betreft de deelindicatoren die naar de persoonlijke situatie peilen, worden de Vlamingen optimistischer over hun financiële situatie. Hun vooruitzichten voor het spaarvermogen brokkelen wat af.

Grafiek 6: Vlaamse consumentenvertrouwen

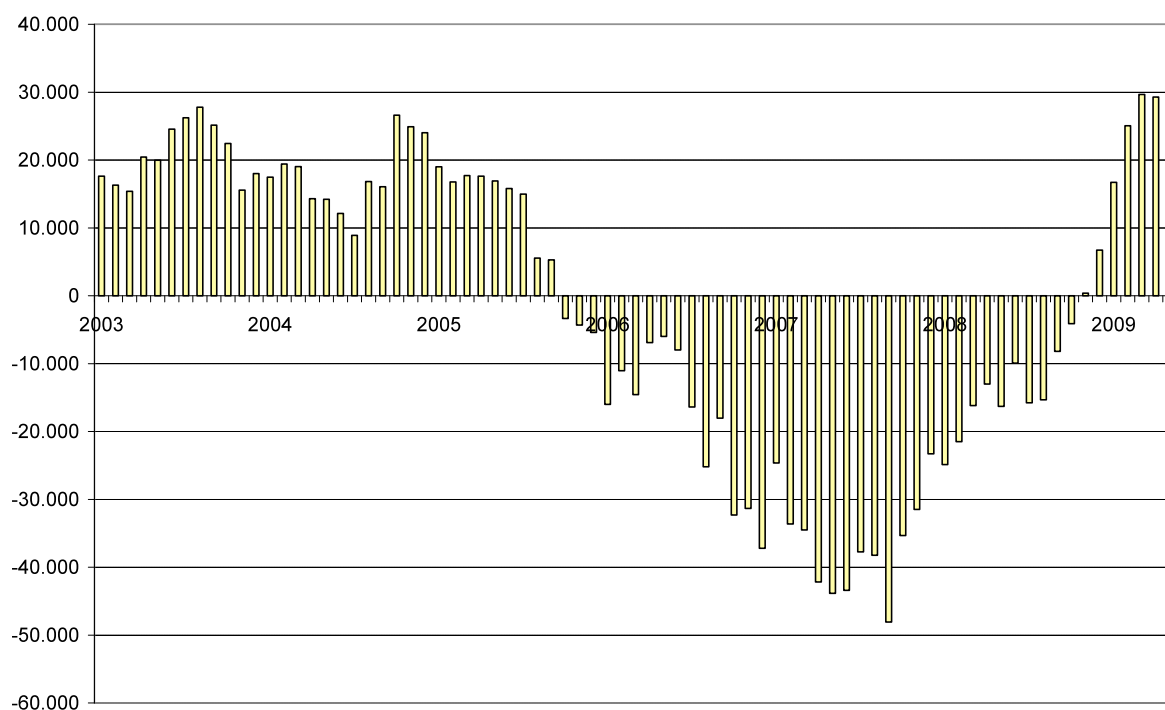
Bron: NBB, verwerking SVR.

4. ARBEIDSMARKT

In mei 2009 waren er 186.005 niet-werkende werkzoekenden in het Vlaamse Gewest. Dat is een toename op jaarbasis van zo maar even 23,2%. De laatste maanden is er zelfs sprake van een versnelling van de aangroei van de werkloosheid. De sterkste toename situeert zich bij de mannen (+ 36,5%), bij de -25 jarigen (+ 44,8%) en bij de schoolverlaters (+54,2%). De VDAB merkt op dat er meer mannen werkzaam zijn in de zwaar getroffen industriële sectoren en dat jongeren het moeilijk hebben met het vinden van een eerste job en dikwijls het eerst ontslagen worden, in het bijzonder omdat ze vaker met tijdelijke contracten werken.

De aangroei van het aantal niet-werkende werkzoekenden is minder sterk bij de 50-plussers. Echter maken zij gebruik van maatregelen zoals tijdskrediet of brugpensioen, waardoor ze niet steeds als niet-werkende werkzoekende geregistreerd staan.

Grafiek 7: Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden in het Vlaamse Gewest (verschil maand T – maand T-1)

Bron: VDAB.